

Motion till riksdagen 2013/14:Ju220

av **Berit Högman (S)**

Förebygg hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förebygga hot, trakasserier och våld mot förtroendevalda.

Motivering

I år är det 10 år sedan Anna Lindh mördades. Efter att Sverige fått uppleva två ministermord tillsatte regeringen år 2004 den parlamentariskt sammansatta Kommittén om hot och våld mot förtroendevalda. I april 2006 lade kommittén fram sitt slutbetänkande.

Kommitténs undersökningar visade att övergrepp mot förtroendevalda förekommer i sådan omfattning att det får anses utgöra ett hot mot det representativa systemet. Kommittén drog slutsatsen att för det första motverka detta genom att det straffrättsliga skyddet för den demokratiska rättigheten att utöva förtroendeuppdrag förstärks genom en särskild straffskärpningsgrund för sådana fall där brottet begås mot en förtroendevald eller hans eller hennes närstående på grund av förtroendeuppdraget.

För det andra krävs att stöd och skydd ges för de personer som har förtroendeuppdrag. Det är viktigt att de politiska partierna, kommunerna, landstingen, riksdagen, den öppna polisen och Åklagarmyndigheten upprättar handlingsplaner för hanteringen av dessa frågor. De åtgärder som bör vidtas motiveras inte bara av intressen för den enskilde individen, utan också till intressen som är av övergripande demokratisk karaktär.

I var och en av dessa organisationer eller myndigheter bör det finnas minst en kontaktperson med övergripande ansvar för frågor om brott som riktas mot förtroendevalda på grund av förtroendeuppdraget. Kontaktpersonen skall ansvara för både förebyggande åtgärder, såsom utbildning, upprättande av

Fel! Okänt namn på

handlingsplaner för hantering av frågorna och uppföljande åtgärder, såsom förmedlande av information, kurativt stöd och kontakter med övriga berörda organisationer och myndigheter när en förtroendevald blir utsatt.

Men detta räcker inte! Kommittén har, inte minst i kontakten med ungdomar, reellt och påtagligt sett klyftan mellan väljare och valda – mellan ”vi” och ”dom”.

Det är många aktörer i samhället som har en hemläxa att göra för att få en bra politisk representativ demokrati. Det är viktigt att understryka att alla har ett ansvar för hur vårt samhälle fungerar och att övergrepp aldrig kan accepteras som ett politiskt medel i demokratin. Partierna och förtroendevalda har själva ett stort ansvar. Inte minst gäller detta i att lägga kraft på att kommunicera med medborgarna och diskutera spelreglerna för den demokratiska processen. Samtidigt ska man betona hur viktigt det är att förtroendevalda visar stor respekt för sin egen roll som beslutsfattare och i handling uppträder som förebilder i demokratin. Förtroendevalda måste också ta trakasserier, hot och våld som riktas mot dem på allvar, och toleransen för sådana övergrepp bör vara noll. En överenskommelse har gjorts mellan samtliga riksdagspartier, undertecknad av respektive partisekreterare, om partiernas ansvar för detta arbete. Medborgarna själva, liksom medier, organisationer, näringsliv och utbildningsväsende har en viktig roll att spela som bärare av de demokratiska värdena.

Alliansregeringen har med tiden erkänt problemet med hot och våld mot förtroendevalda och hot mot demokratin. Tyvärr har man inte haft kraft att föra frågan om straffskärpning vidare. Men regeringen har i alla fall inom ramen för en handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism givit Brå i uppdrag att göra en förnyad kartläggning om hot och våld mot förtroendevalda. Undersökningen presenterades 2012, och den bekräftar åter en gång att hot mot förtroendevalda är ett reellt problem i vårt land. Regeringens handlingsplan och de åtgärder som där föreslås visar att det förebyggande arbetet med hot och våld mot förtroendevalda är en fråga som förenar över alla partigränser. Det är angeläget att vi går vidare från undersökningar och skapar en aktör som kan göra något åt problemet – inte för de förtroendevaldas egen skull utan för att vi har ett gemensamt ansvar för att värna och stärka demokratin.

Detta är ett långsiktigt arbete som ständigt måste pågå och utvecklas. Regeringen bör därför se över möjligheten att inrätta en delegation som mer långsiktigt kan bidra till att detta arbete systematiseras och följs upp för att motverka och förhindra övergrepp mot förtroendevalda och därmed öka förutsättningarna för att fler människor skall vara beredda att ta på sig ett politiskt uppdrag.

Regeringen bör också ta krafttag för att se över den lagstiftning som finns när det gäller straff för brott som berör förtroendevalda i deras roll som just demokratins företrädare. Man kan pröva särskild lagstiftning eller en utvidgning av stalkningslagstiftningen, genom särskild utredning.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 september 2013

Berit Högman (S)